

Petra Kiviniemi-Mäkinen

Orpon hallitus on tuomassa ensi keväänä eduskuntaan esityksen, joka heikentää paperittomien henkilöiden terveydenhuoltoa suomessa. Minä olen Petra Kiviniemi-Mäkinen ja aiheesta kanssani on täällä keskustelemassa naistentautien ja synnytysten erikoislääkäri **Maija Kajan**. Sinulla on kansainvälisen terveydenhuollon erityispätevyys ja olet työskennellyt myös esimerkiksi Suomen Lähetysseuran lääkärinä Namibiassa. Olet hoitanut paperittomia myös Suomessa. Kerro vähän keitä nämä paperittomat ovat täällä ja minkälainen heidän yhteiskunnallinen asemansa on?

Maija Kajan

No paperittomiksi suomessa sanotaan sellaisia henkilöitä, jotka oleskelevat Suomessa ilman laillista oleskelulupaa ja heitä on hyvin monenlaisia. Heitä on opiskelijoita, heitä on tota turvapaikanhakijoita. Eri ikäisiä ihmisiä ja eri yhteiskunnallisessa asemassa olevia ihmisiä. Myös sellaiset sellaisista maista tänne tulevat, joilla joilla ei ole omassa omassa maassaan kunnon sairausvakuutusjuttuja, niin heitä myös kutsutaan paperittomiksi. Näitä tämmöisiä, jotka on laillisesti Suomessa on esimerkiksi romanikerjäläiset ja muut tämmöiset ihmiset, jotka on jostain EU-maista.

Petra Kiviniemi-Mäkinen

Millaista terveydenhuoltoa paperiton tällä hetkellä suomessa saa?

Maija Kajan

Paperittomille täytyy taata kiireellinen hoito eli hoito semmoisessa tilanteissa, jossa äkillinen sairastuminen tai vamma tai pitkäaikaissairauden vaikeutuminen. Tarvitsee välitöntä hoitoa, mutta sitten kiireetöntä hoitoa myös tarvitaan ja sitä katsotaan tämmöistä välttämätöntä hoitoa, joka on semmoista hoitoa, jossa pyritään, pyritään estämään sen tilanteen vakavoituminen semmoiseksi, että siitä tulisi kiireelliseen hoidon kohde. Näitä tämmöisiä on esimerkiksi raskauteen ja synnytykseen liittyvät palvelut. Pitkäaikaissairauksien ja muiden sairauksien välttämättömään hoitoon liittyvät palvelut yhteiskunnan suojelemiseksi, tarpeelliset tartuntatautilain mukaiset. Esimerkiksi rokotukset ja terveystarkastukset eli myös se, että paperittomat ihmiset saisi esimerkiksi rokotuksia. Mistä tietysti on sitten myös valtaväestölle hyötyä, että siellä meidän keskuudessa ei ole paljon semmoisia ihmisiä, joilla on semmoisia sairauksia, jotka voitaisiin rokotuksiin estää.

Petra Kiviniemi-Mäkinen

No millaiseen hoitoon paperittomat ovat oikeutettuja sitten näiden heikennysten jälkeen. Ja onko joitain ryhmiä, jotka ovat suojassa näiltä leikkauksilta?

Maija Kajan

No heikennysten jälkeen -esitettyjen heikennysten jälkeen, josta todella toivon, että niitä ei tulla toteuttamaan, niin paperittomat saisi vaan välttämätöntä terveydenhuollon palveluita. Ja niitä kiireellisiä palveluita, mutta esimerkiksi raskauksien ja synnytysten hoito ja sitten raskaudenkeskeytykset todennäköisesti jäisi tästä ulkopuolelle. Eli ne naiset, jotka olisi raskaana suomessa ilman papereita, ei pääsisi esimerkiksi neuvolapalveluihin ja siitähän tulee aivan kauheuksia sitten. Jos sitten tulee kuitenkin synnyttämään tai synnyttää jossain. En tiedä, synnyttääkö sitten jossain niin sanotusti puskassa vai missä synnyttää, niin siinähan voi tapahtua suuria kauheuksia. Mä oon siellä Afrikassa tosiaan tehnyt töitä, niin

siellä aika paljon synnytetään nimenomaan puskassa, mutta useamman useimmat naiset sai kuitenkin neuvolapalveluita siellä omassa kotikylässään. Ja monenlaisia ongelmia voi tulla niihin synnytyksiin ja sitten samoja se, että että jos ei ole mahdollisuutta raskauden ehkäisyyn eikä ole mahdollisuutta myöskään turvalliseen raskauden keskeyttämiseen, niin silloin se usein käykin niin, että sitten puoskaroitu abortti on ainoa vaihtoehto ja se on hyvin hyvin vaarallinen asia. Esimerkiksi jos on äiti, jolla on jo pieniä lapsia ja sitten hän tulee tahtomattaan raskaaksi ja sitten se keskeytetään se raskaus, niin voi olla hyvinkin, että siihen raskaudenkeskeytykseen kuolee tai sitten tulee monenlaisia muita ongelmia sen raskauden keskeytyksen yhteydessä.

Petra Kiviniemi-Mäkinen

Mitä muita asioita näkisit että aiotuista leikkauksista voi seurata joko yksilölle tai yhteiskunnalle?

Maija Kajan

No yksilölle tietysti voi seurata hyvin paljon erilaisia juttuja. Siis mun mielestä aina pitäisi, kun tehdään tällaisia lakiesityksiä, niin pitäisi tehdä vaikutusanalyseja eli hyvin tarkkaan määritellä se, että miksi tämä lakiesitys tehdään. Nyt ilmeisesti tämän Orpon hallituksen tavoitteena on se, että säästettäisiin rahaa. Eli Orpon hallituksessa ilmeisesti on semmoinen kuvitelma, että terveydenhuollon palvelut on tällainen houkutteleva tekijä johonkin maahan. No siitä on tehty tutkimuksia. Se ei ole houkutteleva tekijä, eli silloin kun on ollut hyvät terveydenhuollon palvelut, niin niin siihen maahan siirtyminen ei ole sen takia lisääntynyt. Tai sitten Orpon hallitus ilmeisesti arvelee, että että hyvät terveydenhuollon palvelut olisi pitovoimaa eli että niin ihmiset, jotka on täällä paperittomina lähtisivät helpommin pois, kun he eivät saa terveydenhuollon palvelua. Ja tätä tätäkään ei ole missään osoitettu. Eli ne analyysit siitä, että voidaanko tällä tällaisella lakimuutoksella päästä siihen tavoitteeseen mihin pyritään, sitä ei ole olemassa. Ja sitten ei ole myöskään analyseja siitä, että mitä sitten tapahtuu, jos nämä muutokset tehdään. Ja esimerkiksi ihmiskaupan uhreja on sellaisia paljon semmoisia, jotka tulee esimerkiksi Suomeen eli semmoisia, jotka on esimerkiksi joku ihmiskauppias tuonut Välimeren yli Italiaan. Ja sitten sitten se on maksaakseen sen maksun siitä Italiaan pääsystä, niin esimerkiksi nainen on usein seksityössä. Ja sitten se jää ja sitten jos hän pääsee jotenkin sieltä pois sieltä Italiasta, niin sitten hän tulee esimerkiksi Suomeen. Ja, esimerkiksi tällainen yks Maria-niminen ihminen, jonka mä tapasin silloin, kun mä olin mukana tässä Global Clinic-toiminnassa, niin hän oli sellainen, joka oli päässyt Suomeen. Karkuun sieltä Italiasta. Hän oli saanut Suomessa lapsen. Ja sitten hän hänet saatiin kiinni ja päätettiin palauttaa takaisin. No. Hän häntä sitten hänet tietysti sitten Suomen lakien mukaan olisi pitänyt palauttaa Italiaan ja palautettiin Italiaan, vaikka me yritettiin kauheasti tapella sitä vastaan. Hän hän meni takaisin sinne Italiaan, sen pienen lapsensa kanssa ja hän oli vielä niille ihmiskauppiaiden paljon velkaa, joten mä en ole kuullut hänestä sen jälkeen, kun hän joutui lähtemään, mutta hän todennäköisesti joutui taas sitten sinne ihmiskaupan uhriksi ja prostituoiduksi ja mahdollisesti hänen ihan pieni tyttärensä joutui sitten seksikauppaa tekemään. Eli nää on aivan kammottavia ihmiskauppajuttuja usein ja semmoisia ihmiskohtaloita, joita on todella vaikea ymmärtää.

Petra Kiviniemi-Mäkinen

Maailmalla on jo uutisoitu aiotuista heikennyksistä. Esimerkiksi The Guardian kirjoitti aiheesta syyskuussa. Miten sinä näkisit leikkausten vaikuttavaan Suomi-kuvaan nyt vaikka osana YK-yhteisöä ja näitä ihmisoikeuksia ja muita mihin Suomikin on sitoutunut?

Maija Kajan

No kuuluisi kyllä vaikuttaa, mutta ikävä kyllä tämä tämmöinen kylmä suhtautuminen tähän asiaan näyttää varsinkin Euroopassa nyt olevan kovin tavallista, että en usko, että tää erityisesti vaikuttaa siihen Suomikuvaan. Ja täähän on nyt hyvin yleistä maailmalla yleisestikin. Varsinkin nyt surullisena aikana kun Yhdysvalloissa on uudelleen presidentti, joka haluaa lähettää paperittomia ihmisiä Yhdysvalloistakin mahdollisimman kauas, miettimättä sitä, niitä seurauksia siitä niille ihmisille. Niin tietysti mä toivoisin, että sitä tulisi enemmän negatiivista niinku mainetta Suomelle juuri tästä asiasta. Mutta kyllähän tän tyyppiset asiat nyt on ikävä kyllä semmoisia, että niiden kanssa nyt monet sitten on samaa mieltä kun Orpon hallitus.

Petra Kiviniemi-Mäkinen

Tiivistä vielä lyhyesti lopuksi, miksi paperittomien terveydenhuoltoon ei saa kajota?

Maija Kajan

No ensinnäkin mun mielestä se on ihan selvästi kaikenlaisten Suomen sitoumusten mukaan mukaista, että niitä paperittomia ihmisiä hoidetaan. Sitten siitä ei tule minkäänlaisia säästöjä, vaan pikemminkin siitä tulee lisäkuluja, koska sitten ihmiset ehkä pääsee vasta silloin kun on ihan viimeinen hätä sinne terveydenhoitoon ja silloin voi olla, että diabeetikolla on jo mennyt verisuonisto niin että pitää amputoida esimerkiksi molemmat sääret ja jalat. On synnytysten hoito ja ja raskaudenkeskeytysten hoito ja kaikki semmoinen, jolloin sitten ehkä menetetään jopa ihmishenkiä. Neuvolapalvelut pitää tietysti järjestää lapsille, että että he saisi rokotukset ja kaikki muut eli se on mun mielestä ihmisoikeusasia ja se on myös taloudellinen asia. Ei suinkaan saada säästöjä vaan kuluu enemmän rahaa.

Tämä on Radio moreeni.